

Lausunto

13.04.2023

Asia: VN/2949/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavasta korvauksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pääministeri Sanna Marinin hallitus antoi esityksensä eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta syksyllä 2022. Lakiesityksen tarkoituksena oli mahdollistaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyvän harjoittelun kustannusten korvaaminen palvelujärjestelmälle, jolle aiheutuu välillisiä kustannuksia harjoittelun suunnittelun, harjoittelijan perehdytyksen ja ohjauksen sekä korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön muodossa. Korvaukset maksetaan terveydenhuoltolain 60 b §:ssä ja sosiaalihuoltolain 60 d §:ssä määritellyille toimintayksiköille perustuen ammattikorkeakoulun kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin.

Sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut lausuntopyyntöä lähetetyn asetusluonnoksen sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavasta korvauksesta ja siihen liittyvistä menettelyistä.

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet haluaa kiinnittää huomiota siihen epäkohtaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuskorvauksia koskevan sääntelyn ulkopuolelle on jätetty kokonaan sosiaalihuollon osalta sosiaalityöntekijöiden yliopistokoulutus. Voimassaolevan sääntelyn perusteella valtion varoista korvataan terveydenhuollon yliopistokoulutuksen osalta vain lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen kustannukset, ja nyt lausunnoilla olevalla asetusluonnoksella on tarkoitus tarkentaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintojen korvausperusteet. Näin ollen sosiaalityön yliopistollinen koulutus jää edelleen kokonaan koulutuskorvausten ulkopuolelle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraation kannalta on erityisen tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksen ja tutkimuksen mahdollisuudet ovat yhdenvertaisia. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruskoulutuksen osalta koulutuskorvauksia ei makseta käytännön harjoittelusta, vaan yliopistot joutuvat korvaamaan nämä kustannukset osana perusrahoitustaan. Tämän osalta huomiota on syytä kiinnittää siihen, että sosiaalityön koulutus on osa yhteiskuntatieteellisen alan koulutusta, joka sijoittuu opetus- ja kulttuuriministeriön tutkintojen rahoitusmallissa alhaiselle tasolle. Merkittävä osa sosiaalityön ammatillisista opinnoista tehdään pienryhmäopetuksena, jonka lisäksi yliopistot maksavat opiskelijoiden käytännön ohjaajina toimiville palvelujärjestelmän organisaatioille ja sosiaalityöntekijöille palkkioita osana perusrahoitustaan. Näin ollen yliopistojen saama korvaus annetusta opetuksesta uhkaa jäädä pienemmäksi kuin sen järjestäminen itse asiassa tulee maksamaan.

Viime vuosien aikana uusia aloituspaikkoja on lisätty sosiaalityön koulutukseen tuntuvasti sosiaalityöntekijäpulaan vastaamiseksi. Sisäänottomääriä kasvattaessa on kuitenkin jäänyt hoitamatta sosiaalityön koulutukseen kuuluvan käytännön opetuksen ja harjoitteluiden rahoitus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmällä ei ole lainsäädännön tuomaa velvoitetta osallistua koulutustoimintaan samalla tavalla kuin terveydenhuollossa. Tämä tarkoittaa, että sosiaalityön käytännönopetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista joudutaan neuvottelemaan erikseen lukuisten toimijoiden. Neuvottelut vaativat yliopistojen resursseja sen lisäksi, että ne kuormittavat myös hyvinvointialueita ja muita harjoittelupaikkoja.

Edellä mainitut tekijät haastavat merkittävästi laadukkaan yliopistokoulutuksen ja käytännön harjoittelun järjestämistä. Sosiaali- ja terveysministeriön tulee ryhtyä viipymättä toimenpiteisiin sosiaalityön peruskoulutuksen käytännön opetuksen valtion koulutuskorvauksia koskevan valmistelun käynnistämiseksi. Julkisen alan eläkevakuuttaja Kevan maaliskuussa 2023 julkaiseman työvoimatarpeen ennakkoinnin mukaan ammattiryhmistä suhteellisesti eniten työvoimaa puuttuu sosiaalityöntekijöistä ja psykologeista. Kuluneella hallituskaudella yhtenä hallituksen kärkihjelmana on ollut sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaaminen. Ammattihenkilöiden peruskoulutukseen kuuluvien harjoittelujen laadukas toteuttaminen ja resurssointi ovat kriittisiä tekijöitä sen varmistamisessa, että alalla on jatkossakin osaavaa ja hyvinvoivaa henkilöstöä. Tulevien sosiaalityöntekijöiden harjoittelujen ohjauksen nykyistä parempi resurssointi tukisi merkittäväällä tavalla yliopistollisia sote-keskuksia ja hyvinvointialueiden TKK-toimintaa.

Lähteinen Sanna
Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto